

Ustødig og svimmel

Spørsmål: For snart en uke siden falt min mor og slo hodet da hun arbeidet i hagen. Jeg var heldigvis sammen med henne og fikk tatt henne med til legevakten. Der ble hun undersøkt og utover en stor kul i hodet hadde ikke fallet ført til noe alvorlig. Legen mente kulen var såpass stor fordi min mor bruker blodfortynnende medisin. Det bekymrer meg en del fordi hun er mye svimmel og ustødig. Jeg har tenkt på hva som kunne ha skjedd hvis hun var alene.

Svar: Blodproppforebyggende ("blodfortynnende") medisiner reduserer risikoen for å få hjerneslag, hjerteinfarkt og blodpropp i lungene eller bena. Dette er sykdommer som først og fremst rammer eldre mennesker. Ettersom den norske befolkningens gjennomsnittsalder stiger, øker antall personer som bruker blodproppforebyggende medisiner. Eksempler på slike medikamenter er Marevan, Eliquiz, Pradaxa og Xarelto. Det er særlig bruken av de tre sistnevnte som tiltar fordi de er enklere å bruke, og beskyttelsen mot blodpropp er lik eller bedre og risiko for bivirkninger (særlig blødninger) er lik eller mindre.

Den økte risikoen for blødninger kan være et problem ved behov for akutt kirurgi. Dette er spesielt utfordrende ved hoftebrudd ettersom internasjonale studier viser at sannsynligheten for overlevelse er høyere, og risikoen for komplikasjoner er lavere hvis pasienten blir operert raskt, det vil si innen 24-72 timer. Et annet viktig eksempel er livstruende blødninger for eksempel i hjernen eller i mage-tarmsystemet. Da er det ønskelig å raskt gjenopprette kroppens evne til å stoppe blødningen.

For to av de fire "blodfortynnende" medisinene (Marevan og Pradaxa) kan man raskt oppnå dette med medikamenter som opphever effekten av medisinene. Hvis man er spesielt utsatt for

blødninger, bør man snakke med legen sin om dette. Mest utsatt for blødninger er personer med høyt blodtrykk eller tidligere hjerneslag eller alvorlig blødning. De som har redusert nyre- eller leverfunksjon, et høyt alkoholforbruk, er over 65 år eller som bruker medisiner som øker risikoen for blødninger (for eksempel betennelsesdempende medisiner) er også i faresonen.